

Programmēta keratinocītu nāve *Lichen planopilaris* gadījumā

Ilze Upeniece^{1,2,3}, *Valērija Groma*⁴,
*Ingmārs Mikazāns*⁵, *Sandra Skuja*⁴

¹ Rīgas Stradiņa universitātes doktorantūra, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Tālākizglītības fakultāte, Latvija

³ Rīgas 1. slimnīca, Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs, Latvija

⁴ Rīgas Stradiņa universitāte, Anatomijas un antropoloģijas institūts, Elektronmikroskopijas laboratorija, Latvija

⁵ Rīgas Stradiņa universitāte, Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija

Ievads. *Lichen planopilaris* (LPP) ir reti sastopama rētojošas alopēcijas forma. Slimības patogēze joprojām ir neskaidra. Iespējams, tai ir autoimūna daba. Pasaules literatūras dati liecina par epidermālo keratinocītu programmētas šūnu nāves – apoptozes – nozīmi LPP patogēzē. Histoloģiski LPP ir raksturīgs subepidermāls, jostai līdzīgs iekaisums, keratinocītu apoptoze (koloīdie ķermenīši), bazālās membrānas pārrāvumi un bazālo šūnu zāģveida iztrūkums. Apoptozes saistība ar subepidermālā limfocitārā infiltrāta šūnām līdz galam nav izzināta.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija pētīt epidermālo keratinocītu apoptozes īpatnības LPP gadījumā. Retrospektīvā pētījumā tika analizēti Rīgas 1. slimnīcas Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskā centra medicīnas karšu dati pacientiem ar LPP un arhivētais ādas biopsijas audu materiāls. Šūnu apoptozes analīzei izmantota TUNEL (*Terminal Deoxynucleotide Transferase dUTP Nick End Labeling*) reakcija. Audu griezumā tika analizēti, izmantojot gaismas mikroskopijas metodi. Imūnhistoķīmiskie rezultāti tika apkopoti, izmantojot kvantitatīvo metodi un nosakot apoptotisko indeksu (TUNEL-pozitīvo šūnu skaits / kopējais šūnu skaits redzes laukā × 100). Datu statistiskai analīzei izmantota SPSS 20.1 versija.

Rezultāti. Pētījumā iekļauti 15 pacienti (vidējais vecums = 48 gadi; SD = 17,3). Visiem pacientiem ar ārpus galvas matainās daļas LPP lokalizāciju tika novērota nieze ($p = 0,007$). Histoloģiski visbiežākā atrade bija bazālo šūnu deģenerācija (100%) ar epidermas šūnu vakuolizāciju (87%), folikulāra hiperkeratoze (93%) un limfocitāro perifolikulāro un dermālo infiltrātu esība (87%). Sešiem pacientiem novērota viegla infiltrācija (40%), septiņiem – mērena līdz smaga (47%). Keratinocītu apoptoze bija variabla – atkarībā no klīniskās manifestācijas. Apoptotiskais indekss variēja no 20 līdz 81.

Secinājumi. LPP ir raksturīga pastiprināta epidermālā apoptoze. Subepidermāls limfocitārs infiltrāts ir raksturīga histoloģiskā atradne LPP gadījumā. Iespējams, tā ir saistīta ar limfocitāra infiltrāta izdalītiem epidermas šūnu bojāejas induktoriem. Šūnu apoptozes rādītājs var tikt lietots kā slimības gaitas prognostiskais rādītājs.